

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 56724-11-13

תמ"ש 45858-06-11

תמ"ש 48388-05-11

תמ"ש 1127-08-13

בפני: כב' השופטת איריס ארבל-אסל

תובעים 1. ט.ה.

2. ת.צ.ה. (קטין)

נגד

נתבעים

1. ל.מ.ע.

חקיקה שאוזכרה:

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 112, 114, 368](#)[חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981: סע' 19](#)[חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו: סע' 7](#)[חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962: סע' 7, 8, 9, 15, 17, 19, 25, 68](#)[פקודת בזיון בית משפט: סע' 6](#)[חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967](#)[חוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995: סע' 7](#)

מיני-רציו:

* משגורמי המקצוע הרלוונטיים הגיעו למסקנה שהאב אינו מסוכן ויש לאפשר לו לפגוש את הקטינה באופן עצמאי וללא פיקוח, יש לאמץ המלצתם ולציית לקביעות ביהמ"ש בעניין הסדרי הראייה שנקבעו. משהאם ממשיכה לפעול בניכור הורי ומפרה בשיטתיות את הסדרי הראייה שנקבעו, אין מנוס מהגדלת שיעור הסנקציה הכספית לסך של 850 ₪ בגין כל מפגש שהאם תמנע בעתיד בין האב לקטינה, ללא הצדקה.

* משפחה – הסדרי ראייה – סנקציה בגין הפרתם

* משפחה – הסדרי ראייה – טובת הילד

* משפחה – משמורת קטינים – תסקיר פקיד סעד

תביעה להסדרי ראייה בפיקוח בטענה כי האב מהווה סכנה לקטינה ותביעת משמורת שהגישה האם; תביעה להסדרי ראייה ותביעת משמורת שהגיש האב. בהחלטות קודמות נקבע כי האב אינו מהווה סכנה לקטינה וכי האם מונעת בכל דרך את הסדרי הראייה שנקבעו בהתאם למתווה שנקבע על-ידי ועדת התסקירים ואומצו ע"י ביהמ"ש ונקבעה סנקציה כספית נגד האם בגין כל מפגש שתסכל בין האב לקטינה (תחילה ע"ס 300 נה, ובהמשך ע"ס 500 נה). האם מתבצרת בעמדתה כי האב מסוכן לקטינה וטוענת כי אין לאפשר מפגשים בינו לקטינה ללא פיקוח רשויות הרווחה.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

בשים לב לכך שגורמי המקצוע הרלוונטיים הגיעו למסקנה שהאב אינו מסוכן, שהינו מתפקד בצורה נאותה, ושיש לאפשר לו לפגוש את הקטינה באופן עצמאי וללא פיקוח, יש לאמץ ההמלצה של גורמי המקצוע ולציית לקביעות ביהמ"ש. היה והאם סבורה שנפל דופי בקביעות בימ"ש זה, ההליך הראוי הינו הגשת ערעור לערכאה המתאימה, אך בו בזמן מחובתה לציית להחלטות ולפסיקות שהתקבלו בערכאה הנוכחית. משהאם עושה כל אשר לאל ידה על מנת לסכל ולטרפד את הסדרי הראייה שנקבעו ופוגעת בזכות האב לקשר עם ביתו, תוך הפרה הוראות ביהמ"ש באופן סדרתי, יש להחמיר עמה ולהגדיל את שיעור הסנקציה הכספית נגדה לסך של 850 נה בגין כל מפגש שתמנע בעתיד בין האב לקטינה, ללא הצדקה. כן תשלם האם לאב, סך של 19,000 נה בגין המפגשים שסוכלו בעבר. הכספים יופקדו בקופת חיסכון ע"ש הקטינה.

ביהמ"ש מבהיר כי לעמדתו, המקור הנורמטיבי להפעלת הסנקציה נגד ההורה המפר הסדרי הראייה במקרה כגון דא אינו פקודת ביזיון ביהמ"ש, אלא הסמכות הנרחבת הנתונה לביהמ"ש מכוח הוראות חוק הכשרות, לרבות סעיף 68 לחוק.

היה והסנקציות הכספיות לא יועילו והאם תמשיך לפעול בניכור הורי, יוכל האב לאכוף את הסדרי הראייה באמצעות גורמי המשטרה, באופן כזה שלא יפגע בקטינה. כמו כן, היה והאם תמשיך לפגוע בטובת הקטינה על-ידי הרחקת האב מחייה, תישקל בכובד ראש נטילת המשמורת הבלעדית מידיה. זאת, חרף חזקת הגיל הרך ובכפוף לבדיקת מסוגלות הורית מצד האב.

יצוין כי תביעת האם לקיום המפגשים בפיקוח לוותה במספר בקשות. בין היתר, לעניין בקשת האם להחלפת פקה"ס, נקבע כי בקשה להחלפת פקה"ס שלא הועלתה בפני פקה"ס המחוזית דינה להידחות מטעם זה בלבד. ברם, תוצאה זהה הייתה מתקבלת גם לנוכח העובדה שהטענות שהעלתה האם אינן מצמיחות עילה להחלפת פקה"ס. נקבע כי תסקיר הנוקט עמדה כלשהי בסכסוך בין ההורים אינו הופך את ההמלצה ואת התסקיר כמגמתיים או מוטים לטובת מי מהם. ככול שההמלצה והתסקיר הונחו על יתדות מוצקים כגון טובת הקטין ומסוגלות ההורים והתנהגותם, על הטוען כנגד ההמלצה והתסקיר להציג ראיות קונקרטיות המבססות את טענותיו בדבר תפקוד פגום ו/או מגמתי של פקה"ס.

פסק דין

מבוא

1. בפניי ארבע תביעות שונות באותו עניין: תביעה להסדרי ראייה בפיקוח ותביעת משמורת שהגישה האם; תביעה להסדרי ראייה ותביעת משמורת שהגיש האב.
2. בגדרה של התביעה להסדרי ראייה בפיקוח, הוגשו על-ידי האם בקשות שונות השזורות זו בזו כמפורט להלן: בקשה לעיון חוזר בהחלטה של חברתי כב' השופטת סגלית אופק מיום 26.1.2014; בקשה לגילוי ועיון במסמכים; בקשה להחלפת פקידת הסעד; בקשה לקביעת ליווי והכנה לקטינה. בפסק הדין אתייחס, בין היתר, לארבע הבקשות בכפיפה אחת. כמו כן, הוסכם בין הצדדים בדיון מיום 27.4.2014 כי פסק דין יינתן בהסתמך על החומר המצוי בתיק, ומשכך ניתן בזאת פסק הדין.

רקע עובדתי קצר

3. האם והאב (להלן: "הצדדים"), שניהם חוזרים בתשובה, נישאו זל"ז כדמו"י ביום 27.1.2010. מנישואיהם אלה נולדה לצדדים בתם האחת _____, ילידת _____ (להלן: "הקטינה").
4. הצדדים התגרשו זמ"ז ביום 9.1.2013.
5. נישואיהם של הצדדים עלו על שרטון זמן קצר לאחר שנשבעו אמונים זל"ז, ומאז ועד היום הם מנהלים מאבקים מרים ורוויי יצרים, כל זאת על גבה של הקטינה רכת השנים. לאורך כל אותה העת בית משפט זה נדרש להתמודד עד לעיפה עם בקשות שונות והליכים על גבי הליכים, עד כי נדמה לעתים שסופם אינו נראה באופק.

סקירת ההליכים הקודמים

6. בתום תקופה ארוכה, שבמהלכה פגש האב את הקטינה במסגרת מרכז הקשר, התיר לו בית משפט ביום 1.4.2012 להיפגש עם הקטינה שלא במסגרת הנ"ל, ובלבד שאמו של האב תהיה נוכחת במפגשים.
7. האם התקשתה להשלים עם החלטה זו ועתרה לקביעת הסדרי ראייה בפיקוח ביום 12.7.2012, בתואנה כי התרת מפגשים שלא במסגרת מרכז הקשר עלולה להוות סכנה לקטינה. בית משפט זה דחה את בקשתה של האם ומתח עליה ביקורת נוקבת בקובעו כי היא מנסה בהתנהגותה לסכל את הסדרי הראייה כפי שנקבעו על-ידי ועדת התסקירים ולפגוע בקשר האבהי שבין האב לקטינה.
8. זאת ועוד, האם התקשתה להשלים עם תסקיר שהוגש ביום 6.3.2013 על-ידי גורמי המקצוע הרלוונטיים ובו הומלץ, בין היתר, על קיום הסדרי ראייה ללא פיקוח למשך שבועיים, כאשר בכל סוף שבוע שני תשהה הקטינה במחיצת אביה ותלון אצלו. בתום הדיון קבע שוב בית המשפט כי האם מונעת בכל דרך את הסדרי הראייה עם האב, וכי נושא מסוכנותו של האב נבדק על-ידי גורמי המקצוע, ובכלל זה פסיכיאטרית ילדים ונוער (_____), ונמצא כי אינו מהווה סכנה לקטינה

ואין מניעה לאפשר לו לפגוש את בתו ללא פיקוח. אף על פי כן, פסק בית המשפט כי המפגשים בין האב לקטינה, הכוללים לינה, יתקיימו בנוכחות אמו של האב.

9. ביום 4.7.2013 קבעה חברתי כב' השופטת עליסה מילר כי יש לאפשר לאב לפגוש את הקטינה ללא פיקוח, והעניקה להמלצות של פקידת הסעד (להלן: "פקה"ס") תוקף של החלטה. נקבע כי אם האם לא תאפשר לאב לפגוש את הקטינה, הרי שניתן יהיה עפ"י שיקול דעתה של פקה"ס להסתייע בגורמי המשטרה על מנת לממש את הסדרי הראייה.

10. בהתאם לקביעת בית המשפט, האם אפשרה לאב להיפגש עם הקטינה פעמים בודדות, לפני ששבה לסורה ומנעה את הסדרי הראייה כפי שהומלץ על-ידי ועדת התסקירים. בעקבות זאת, שבה ודיווחה פקה"ס כי האם פוגעת בקשר האבהי שבין האב לקטינה ובכך גורמת לקטינה נזק נפשי. פקה"ס המליצה לבית המשפט לפעול בכל האמצעים על מנת לסייע לאב לממש את הסדרי הראייה שנקבעו.

11. בדיון בבקשתו של האב להטיל סנקציות על האם, קבע אף סג"נ כב' השופט נפתלי שילה כי האב אינו מהווה סכנה לקטינה ויש לאפשר לו להיפגש עמה בהתערבות פקה"ס. השופט שילה פסק כי האם תחויב בסכום של 300 ₪ בגין כל אחת מהפעמים שבהן תמנע מפגש בין האב לקטינה. ברם, האם עמדה על כך שהאב מסוכן, ולפיכך דרישות פקה"ס לאפשר את קיום המפגשים בין האב לקטינה לא זכו למענה מצד האם. פקה"ס מצדה שבה וציינה כי האם פוגעת בקשר הטבעי שבין האב לבין הקטינה.

12. ביום 16.12.2013 הציגו חברי ועדת התסקירים מתווה לחידוש הקשר בין האב לקטינה, תוך שהם שבים על עמדתם כי האב אינו מסוכן לבתו וכי האם ממשיכה להחזיק בעמדתה הנוקשה והבלתי מתפשרת, אשר גורמת פגיעה קשה בקשר שבין האב לבתו הקטינה. ועדת התסקירים המליצה כי תתקיים פגישה אחת בין האם לפקה"ס, ובפגישה זו האם תודרך כיצד להכין את הקטינה לקראת המפגשים עם האב. כן הומלץ כי תתקיים פגישה נוספת בין פקה"ס, האם והקטינה, ובפגישה זו תעביר האם מסרים חיוביים לקטינה לקראת המפגש עם האב. לאחר שני מפגשים אלה, יתקיים מפגש בין האב לקטינה בנוכחות פקה"ס. בתום המפגש, כך הומלץ, יוחלט על-ידי פקה"ס האם ניתן לשוב למתכונת המפגשים שנקבעה בעבר, קרי: מפגשים בין האב לקטינה פעמיים בשבוע ובכל סוף שבוע שני.

13. ברם, ביום 5.1.2014 הוגש עדכון על-ידי פקה"ס, וממנו עולה כי האם שיתפה פעולה מספר פעמים בלבד לפני ששבה להתבצר בעמדתה כי האב אינו מסוכן לקטינה ולפיכך אינה יכולה לאפשר לבתה להיפגש עמו. באין ברירה, שבה וביקשה פקה"ס לנקוט אמצעים נגד האם על מנת לחייבה לעמוד במתווה שקבעה ועדת התסקירים.

14. ביום 26.1.2014 קבעה חברתי כב' השופטת סגלית אופק כי הצהרתה של האם לפיה מעוניינת היא בקשר רציף ואוהב בין האב לקטינה, אינה אלא הצהרה ריקה מתוכן ואין היא עומדת במבחן

המציאות. השופטת אופק שבה על העמדה, אשר גובשה בידי כל גורמי המקצוע הרלוונטיים, כי אין ממש בטענת האם שהאב מסוכן ואלים, והוסיפה כי האם רואה בקטינה אובייקט שנועד לטובתה בלבד.

15. בהחלטתה העירה השופטת אופק כי התלבטה האם להורות לשירותי הרווחה להוסיף מפגשים

בודדים של הסדרי ראייה בפיקוח בטרם יתממש המתווה ההדרגתי לחידוש הקשר בין האב לקטינה, ולו כדי ליצור צעד בונה אמון עם האם ולרתום אותה לתהליך הנדרש. ברם, סברה השופטת אופק כי מהלך זה הוא בבחינת מתן שכר למי שפעלה באופן חד-צדדי תוך ביזוי החלטות של בית המשפט, והביעה חשש כי האם עלולה לפרש שלא כהלכה את המהלך, שמא יביא הוא להמשך התנהלותה הקלוקלת.

16. כך או אחרת, השופטת אופק קבעה כי מאחר שהאם ממשיכה לפגוע בזכויותיהם של האב והקטינה לממש קשר הכרחי שבין הורה ובתו, יש לפעול לחידוש הסדרי הראייה בהתאם למתווה שנקבע על-ידי ועדת התסקירים מיום 16.12.2013, או לפי שיקול דעתה של פקה"ס. כמו כן, הגדילה השופטת אופק את שיעור הסנקציה הכספית נגד האם לכדי 500 ₪ בגין כל מפגש שתסכל בין האב לקטינה.

תמצית טענות הצדדים בהליך הנוכחי

עמדת האם

17. כמו בכל אחד מההליכים הקודמים, האם טוענת בדבקות כי האב הינו אלים ומסוכן המטופל בכדורים ובהזדמנויות שונות הפגין אלימות כלפי הקטינה. משכך, לטענת האם, טרם בשלה העת לאפשר לו להיפגש עם הקטינה ללא פיקוח. האם מעלה חשש שהאב יעשה מעשה מרחיק לכת וישלח יד בנפשה של הקטינה. לפיכך, היא מבקשת להורות על קיומם של הסדרי ראייה בין האב לקטינה בפיקוח רשויות הרווחה. כמו כן, היא מבקשת להורות לאב לעבור בדיקת מסוגלות הורית.

18. טוענת האם כי יש לאפשר לה עיון חוזר בהחלטה של השופטת אופק מיום 26.1.2014, היות שהיא סבורה כי חל שינוי נסיבות משמעותי המצדיק עיון מחדש בהחלטה האמורה. ראשית, טוענת האם כי בעת שניתנה ההחלטה הסתמך בית המשפט, בין היתר, על כך שתלונתה נגד האב במשטרה נגנזה. כעת, טוענת האם, תיק החקירה נפתח מחדש במשטרה והוא נבדק בימים אלה. שנית, טוענת האם כי הגננת בגן של הקטינה הגישה תלונה במשטרה בהסתמך על אירוע האלימות שחוותה הקטינה מצד האב, אירוע אשר הובא לידיעתה של הגננת מפי הקטינה.

19. עוד טוענת האם כי מאחר שהאב הפגין אלימות כלפיה וכלפי הקטינה, ומאחר שטובת הקטינה עומדת על הפרק, על בית המשפט להורות על גילוי ועיון במסמכים ספציפיים אשר יש בהם כדי להעיד על מצבו הנפשי של האב ועל מסוכנותו כלפי הקטינה.

20. כמו כן, האם מעלה בקשה להחלפת פקידת הסעד, הגב' _____, שכן לטענתה פקה"ס אינה מתאימה את חוות דעתה למציאות הקיימת והיא בוחרת להתעלם באופן גורף מטובת הקטינה. עוד טוענת האם כי בהתנהלותה המקצועית של פקה"ס נפל פגם, שעה שהתעלמה באופן מגמתי מאחד ממקרי האלימות שבו היכה האב את הקטינה בראשה. לטענת האם, הגב' _____ לא טרחה להזכיר את מקרה האלימות הנ"ל באף אחד מהתסקירים שהגישה לבית המשפט.

21. בקשה נוספת של האם הינה כי בית המשפט יורה על ליווי והדרכה של האב על ידי שירותי הרווחה, וזאת לתקופה של שישה חודשים לכל הפחות על מנת לסייע בחידוש הקשר בין האב לבין הקטינה, וכן על מנת להבטיח את שלומה של הקטינה.

עמדת האב

22. האב שב אף הוא על טענותיו שנשמעו זה מכבר ולפיהן חוות הדעת של ועדת התסקירים, ובכלל זה דוח פסיכיאטרי, קבעו באופן מפורש ועקבי כי אינו מהווה סכנה לקטינה ויש לאפשר לו להיפגש עמה ללא פיקוח. האב מדגיש כי האם מפרה החלטות של בית המשפט, וכפועל יוצא אינו זוכה לראות את הקטינה ובכך נפגע במישרין קשר הדם שבין אב לבתו.

23. טוען האב כי בכל הנוגע לבקשה לעיון חוזר בהחלטה מיום 26.1.2014, הרי שבמשפט האזרחי אין תקנה ספציפית המאפשרת בדין את הבקשה. מעבר לכך, טוען האב כי בית משפט זה אינו יושב כערכאת ערעור על החלטותיו, וככל שהאם סבורה כי ניתנה לגביה החלטה שגויה, מן הראוי שתפנה את השגותיה אל ערכאת הערעור. מכל מקום, האב סבור כי אין בנסיבות שאותן העלתה האם כדי להצביע על נסיבות חדשות, ומדובר בטענות ממוחזרות שבית המשפט דחה אותן בהליכים קודמים.

24. האב מפנה את בית המשפט לכך שהבקשה של האם לגילוי ועיון במסמכים אינה אלא בקשה לויתור על סודיות רפואית. בהקשר זה טוען האב כי מעולם לא אובחן כמי שסובל ממחלה נפשית כזאת או אחרת, ומכל מקום בעבר התבקש לתת הסכמתו לויתור על סודיות רפואית לפקה"ס _____ . האב מבקש להזכיר כי בחוות דעת שהגישה פקה"ס לבית המשפט נקבע כי הינו אדם נורמטיבי והומלץ על הסדרי ראיה עצמאיים.

25. אשר לבקשה להחלפת פקה"ס, טוען האב כי אין יעלה הדעת שהאם תקבע בעצמה את זהות הגורמים המוסמכים בהליכים הרלוונטיים כל אימת שאינם מקדמים את ענייניה. האב מבקש להזכיר כי גם את הגב' _____, פקה"ס הקודמת, ביקשה האם להחליף בשל אי שביעות רצון מתפקודה והגישה נגדה תלונות רבות.

26. אליבא דהאב, לא ברורה מטרת הבקשה של האם להורות על לוי והדרכתו בידי שירותי

הרווחה בעת המפגשים עם הקטינה, שכן ועדת התסקירים קבעה בחוות הדעת מיום _____ מתווה הדרגתי לחידוש הקשר בין האב לבין הקטינה, אולם האם הודיעה לפקה"ס כי אין בכוונה לאפשר את המפגש בין האב לקטינה. האב טוען כי במצב כזה שבו האם מפרה פעם אחר פעם החלטות בית המשפט, אין להיענות לבקשותיה ובכללן הבקשה להורות על ליווי והדרכת האב על ידי שירותי הרווחה לקראת המפגשים עם הקטינה.

דיון והכרעה

27. עניין לנו בהליך מתמשך אשר כמוהו כסדרה עתירת פרקים, כאשר למגינת הלב כל פרק דומה לקודמו ביגעותו ואין חדש תחת השמש. שלושה מותבים קודמים לפניי ישבו על המדוכה וחיוו דעתם הנוקבת על האם, ומקריאה מדוקדקת של גודש המלל שנשפך בבקשות השונות בהליך הנוכחי ובתגובות להן, אין לי אלא להסיק מסקנה דומה כי עסקינן באם סוררת ומורה, אשר כבדה עליה ההשלמה עם החלטות בית המשפט ולמרבה הצער מתנהגת היא בליט דין ובלית דין.

28. פעם אחר פעם, תוך שהיא מקפידה להמטיר אש וגופרית על האב, האם מפרה החלטות שיפוטיות ברגל גסה עד כדי ביזוי בית המשפט בהיותה נתלית בטענות ממוחזרות אשר כמוהן כטחינת קמח טחון. לא זו אף זו, האם ממטירה חדשות לבקרים בקשות ועתירות תוך שהיא מתחייבת לקבל עליה את עול הדין, ולא נודע כי בא אל קרבו.

29. גם בבקשות שהוגשו במסגרת תביעת האם להסדרי ראייה בפיקוח, ואשר אדון בכל אחת מהן בהמשך, אין ולו כלום פרט לניסיון נואל לקעקע את זכותו של האב לפגוש את הקטינה ולפרוט על מיתרי עצביו, בעוד שהאם משולה לטובע הנאחז בקש.

אפשר כי הגיעה השעה לקרוע את המסכה מעל פניה של האם, שעה שמנסה היא להצטייר כמי שאין בכוונתה להביא לניתוק הקשר בין האב לקטינה וכמי שמודעת למשמעות שני ההורים בחיי הקטינה. בפועל ועל פני הדברים, האם עושה כל אשר לאל ידה על מנת לסכל ולטרפד את המפגשים של האב עם הקטינה, זאת בהתאם למתווה שנקבע על-ידי ועדת התסקירים מיום _____ ואומץ על-ידי המותבים הקודמים. דומתני כי נתמלאה הסאה, ועל בית המשפט למתוח בפני האם קו אדום שחצייתו תלווה בסנקציות חריפות.

בקשה לעיון חוזר בהחלטה

30. האם מעלה באמתחתה בקשה לערוך עיון חוזר בהחלטה של כב' השופטת אופק מיום 26.1.2014. על-פי ההחלטה, פקה"ס תפעל לחידוש הסדרי הראייה לאלתר בהתאם למתווה של ועדת התסקירים כנזכר לעיל, וכן האם תחויב בסכום של 500 ₪ בגין כל מפגש שתסכל בין האב לקטינה. טוענת האם כי חל שינוי נסיבות משמעותי המצדיק עיון מחדש בהחלטה, קרי: חודשה חקירת המשטרה בנוגע לאלימות לכאורה של האב כלפי הקטינה, וכן הוגשה תלונה מצד הגנתת של הקטינה על אירוע האלימות לכאורה שחוותה הקטינה מצד האב.

31. להווי ידוע כי בדין האזרחי אין הליך בשם "בקשה לעיון חוזר", אלא אם מדובר בצו זמני על-פי [תקנה 368 לתקנות סדר הדין האזרחי](#), תשמ"ד-1984 (להלן: "[התקסד"א](#)"). הדרך הראויה להשיג על החלטה של בית המשפט היא באמצעות הגשת עתירה לערכאת הערעור. פשיטא, כי איני יושבת כערכאת ערעור על החלטות שיוצאות תחת ידיהם של חברי השופטים בערכאה הראשונה.
32. בשורה של פסיקות נקבע כי יש ליתן חשיבות עליונה לעיקרון סופיות הדיון ולאינטרס של הצד שכנגד, אשר מטבע הדברים סובר כי נסתם הגולל על הסכסוך נשוא התביעה עם מתן פסק דין. [בבש"א 5012/01](#), אורי יעקובוביץ נ' [בועז לרנר ואח'](#) (פורסם בנבו, מיום 11.7.2001) נאמר כך:

"החלטתו של בעל דין להגיש בקשה לעיון חוזר על החלטה אינה יכולה להוות טעם מיוחד להארכת מועד על ההחלטה המקורית... אם סבר בעל דין כי נפלה טעות בהחלטה, היה עליו להגיש בקשת רשות ערעור במועד. 'הוספות יצירתיות של הליכים, הודעות, עיון חוזר, וכיוצ"ב הן מסימניה של שיטה דיונית רופפת ופרומה' ([ע"א 502/00](#) רשות שדות התעופה נ' אפקון) [פורסם בנבו]. אין מקום ליצור כלאיים דיוני הפוגע בסופיות ההחלטות של בית המשפט, ואשר יגרור את ההליכים השיפוטיים ללא סוף תוך ניצול לרעה של סדרי הדין ובזבוז משאביה".

33. יאים אף דבריה של כב' השופטת שרה דותן [בע"א \(ת"א\) 1124/05](#) אלי חנניה נ' חמאווי שלמה (פורסם בנבו, מיום 9.11.2005):

"בעל דין הסבור כי החלטה שניתנה על ידי בית משפט השלום שגויה רשאי להגיש בקשת רשות לערער לבית המשפט המחוזי. [תקנות סדר הדין האזרחי](#) אינן מכירות בקיומו של הליך המכונה 'בקשה לעיון חוזר' המוגשת לערכאה שנתנה את החלטה הראשונה. בית משפט השלום אינו יושב כערכאת ערעור על החלטותיו הוא, ולא היה מקום בענייננו להגשתה של הבקשה לעיון חוזר".

34. עוד נפסק כי תהליך עשיית הצדק אינו שייך רק למידיין בודד במנותק מהאינטרסים של יריביו, וזכות הגישה לבית המשפט אינה כוללת בחובה את הכוח לפגוע מעבר למידה הראויה באינטרסים לגיטימיים של בעל הדין שכנגד ([ברע"א 83/01](#), [וייס נ' מרדכי פדי נה](#) (3) 730, 732). בהידרשות לבקשות לעיון חוזר, אשר תכליתן להוות מעין "מקצה שיפורים" על הבקשה המקורית, יש כדי להכביד על בית המשפט ועל בעל הדין שכנגד, ולעתים אף להסב לו הוצאות מיותרות.

35. למעלה מן הנדרש, אעיר כי גם אילו הייתה מסורה בידי הסמכות להורות על עיון חוזר בהחלטה, לא הייתי עושה בה כל שימוש בנידון דידן, שכן האם לא הצביעה על שינוי נסיבות משמעותי המצדיק עיון מחדש בהחלטה של השופטת אופק מיום 26.1.2014. מתקבל הרושם

כאילו האם לא קראה בעיון את ההחלטה האמורה, שכן אילו הייתה עושה זאת עיניה היו צדות בוודאי התייחסות מפורשת של השופטת אופק לנסיבות החדשות כביכול שאותן העלתה האם :

"אף אם התלונה נפתחה מחדש, הרי פקה"ס דיווחה ביום 5.1.2014 שהקטינה לא שיתפה פעולה. כלומר, ככל הנראה אין ממצא, וממילא לא הוצגה אסמכתא אחרת לתמיכה בטענת המשיבה. בנסיבות אלה, מאחר שמדובר במחזור עקבי של טענות שנטענו בוורסיה כזו או אחרת ונדחו, לא ראיתי, וממילא לא נתבקשתי, לקיים דיון במעמד הצדדים".
(שם, עמ' 7, שורות 13-15).

36. הנה כי כן, אנו למדים כי בקשה זו של האם אין בדין יסודה, ולפיכך יש לדחותה על הסף.

בקשה לגילוי ועיון במסמכים

37. בקשה אחרת של האם הינה להורות על גילוי ועיון מסמכים של האב, וזאת על מנת שבית המשפט ייווכח במצבו הנפשי של האב ובמסוכנותו. אקדים ואומר כי אין הבקשה עוסקת כלל ועיקר בגילוי ועיון במסמכים כמשתמע [בתקנות 112,114 לתקסד"א](#), אלא מדובר, כפי שטען בצדק האב, בבקשה לויתור על סודיות רפואית.

להווי ידוע כי מידע רפואי הינו חסוי. החיסיון נובע הן מהזכות לפרטיות המוגנת [בחוק הגנת הפרטיות](#), התשמ"א-1981, הן מהחוק לזכויות החולה, תשנ"ו-1996, כמשתמע [בסעיף 19](#), והן מההגנה החוקתית על הזכות לפרטיות הקבועה [בסעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#).

38. הואיל והאב כבר הסכים בעבר לויתור על סודיות רפואית על מנת לאפשר בדיקה מקיפה באשר למצבו הרפואי, ולא הועלה כל ממצא המחזק את טענת האם כי מדובר באדם מסוכן הלוקה בנפשו, לא מצאתי כל טעם להיענות לבקשה. מעבר לכך, ידוע כי הפוסל במומו – פוסל. ממקבץ התסקירים ומחוות הדעת שהוגשו לבית המשפט על-ידי גורמי המקצוע הרלוונטיים, שבה ועולה המסקנה כי אין האב מהווה סכנה כלשהי ויש לאפשר לו להיפגש עם בתו הקטנה ללא פיקוח. די היה בכך כדי שהאם תתעשת, תחדל מלראות צל הרים כהרים ותפנה מקום בחייה של הקטינה לטובת קשר הכרחי עם האב.

39. סבורתני כי אין להשלים עם מצב שבו האם עושה שימוש פסול ומניפולטיבי בהליכים שיפוטיים כדי להרחיק את האב מהקטינה, מציבה בפניו מכשולים רבים, מנסה להתיש את כוחו ולרפות את ידיו, עד אשר ירים זה את ידיו בהכנעה כמי שאינו יכול עוד לשאת במעמסה. דבריי המה ראויים שיפורשו בהסתייגות מתבקשת. במציאות שבה עדים אנו להורים אשר פוגעים ביוצאי חלציהם אל יקל בעינינו האזהרות הבוקעות מגרונו של אחד ההורים, במקרה שלנו – האם, ולפיהן יש לפקוח עין על ההורה האחר שמא יעשה הוא מעשה שאיש מאיתנו אינו רוצה כלל

להעלותו בדמיונו. כלל זה אמור להיות בדמנו ובנפשנו.

40. יחד עם זאת ובשים לב לכך שגורמי המקצוע הרלוונטיים התכנסו פעמים מספר והגיעו לכלל מסקנה שהאב אינו מסוכן, שהינו מתפקד בצורה נאותה, ושיש לאפשר לו לפגוש את הקטינה באופן עצמאי וללא פיקוח, מנוי וגמור כי יש לאמץ ההמלצה של גורמי המקצוע ולציית לקביעות בית המשפט. אשוב ואבהיר למעלה מן הצורך, כי היה וסבורה האם שנפל דופי בקביעות בית משפט זה תתכבד נא להגיש ערעור לערכאה המתאימה, אך בו בזמן מחובתה לציית להחלטות ולפסיקות שהתקבלו בערכאה הנוכחית, שהרי זוהי נשמת אפה של מדינה שוחרת חוק וסדר.

בקשה להחלפת פקידת הסעד

41. בקשה נוספת שבאמתחת האם עניינה בהחלפת פקידת הסעד, _____, בשל התעלמות גורפת, כלשוונה, מטובת הקטינה. עוד טוענת האם כי בהתנהלותה המקצועית של פקה"ס נפל פגם חמור, וזאת כחלק ממגמת ההתעלמות המאפיינת את עבודתה. אינני נעתרת לבקשה זו מטעמים שאפרט להלן. בתי משפט לענייני משפחה נוהגים להסתייע בפקידי סעד ובחוות דעתם בגדרם של סכסוכים בענייני משמורת. הואיל ובידי רשויות הרווחה הכלים המקצועיים להיכנס בעובי הקורה בהכרת הנפשות הפועלות, בהבנת מקור הסכסוך ובחשיבות טובת הקטין, בית המשפט נוטה להסתמך על חוות הדעת ו/או התסקירים המוגשים על-ידי פקידי הסעד לסדרי דין ולאמצם עפ"י רוב בבואו להכריע בסוגיית המשמורת.

42. טבעם של דברים כי בהתגלעות סכסוך, ההורים אינם מסוגלים לכבש את יצריהם ולהציב את טובת הקטין בראש מענייהם, ומשכך כל צד פועל ממקום המקדם את האינטרסים האישיים שלו. במובן זה, פקה"ס פועלת בעצמאות, ללא עכבות וכמי שאין לה כל תועלת בסכסוך, זולת הצבת טובת הקטין מעל צרכיהם של ההורים הנצים. מכאן, שחוות דעתה של פקה"ס מושתתת על התרשמותה האובייקטיבית, הידע והניסיון המקצועי שצברה בעבודתה. אף נכון יהיה להניח כי פקה"ס הינה בשר ודם ולא אחת אפשר שיהיו לה דעות משל עצמה, לכאן או לכאן. ברם, דעות אלה יכולות להתגבש על סמך התרשמותה המקצועית של פקה"ס ולא לבוא מתוך חלל ריק. רוצה לומר: בעת גיבוש חוות הדעת, מקובל ואף רצוי שפקה"ס תביע את דעתה בהתבסס על ממצאים שהתגלו במהלך עבודתה המקצועית. מכאן, שאם הגב' _____ הביעה דעתה כי האם מסבה נזק לקטינה בכך שפועלת לניתוק הקשר בין הקטינה לבין האב, הרי שמדובר בהבעת עמדה לגיטימית הנשענת על יסודות עובדתיים ובוודאי לא בעמדה עוינת ומגמתית.

43. כמו קביעותיו של האדם היושב בדין, כך גם קביעותיה של פקה"ס לסדרי דין עשויות מעת לעת לבוא שמן בעצמותיו של הצד האחד ולהיות לצנינים בעיני הצד האחר. עניין זה לגיטימי כשלעצמו ואף מובן מעצם קשייו המולדים והאנושיים של האדם להשלים עם הפסד ו/או החלטה החותרים תחת רצונותיו ושאיפותיו. אך האם יש בכך כדי להצדיק את בקשת אחד הצדדים, שלא רווה נחת מהמלצותיה של פקה"ס, להחליפה בגורם מקצועי אחר? ודאי שלא.

44. הנחת היסוד של בית המשפט הינה כי פקה"ס, בהיותה עובדת ציבור, פועלת ביושרה, ללא

משוא פנים ועל מסד התרשמותה ומיומנותה המקצועית, בצירוף הניסיון שרכשה במהלך עבודתה. ברמ"ש (חיפה) 40117-12-13 פלוני נ' פלוני (פורסם בנבו, מיום 23.12.2013) קבע כבי השופט סארי גיוסי באילו נסיבות ניתן יהיה להחליף פקה"ס באחרת:

"לשם החלפת עו"ס באחר, יש לנהוג זהירות רבה והדבר יעשה אך במקרים נדירים וחריגים עת נפל בתסקירו או בהתנהגותו, פגם היורד לשורשו של עניין או מקום שתוכן התסקיר מעלה חשש ממשי לעיוות דין ובכגון דא, ניתן לאמץ את המבחנים שנקבעו בפסיקה לשם פסילת מומחה. כך נוהג בית המשפט, ככל שטענת פסלות של חוות דעת של מומחה בית משפט מועלית לפניו, וכך יש לנהוג, וייתכן אף ביתר הקפדה, ככל שעסקינן בעו"ס מטעם הרווחה, גם משום שהוא כאמור ממלא תפקיד של עובד ציבור".

45. ראו גם התייחסות בפס"ד שניתן לאחרונה בג"ץ 125/14 פלונית נ' שר הרווחה (פורסם בנבו, מיום 2.4.2014), שם נקבע כי זהותם של הגורמים המקצועיים המטפלים בעניינו של צד בהליך נקבעת אמנם בהחלטה מנהלית, אולם מדובר בהחלטה הנתונה לשיקול דעתן של רשויות הרווחה:

"ככלל, אין זה ראוי כי בית משפט זה יכתיב מי תהיינה הפונקציות המקצועיות שתטפלנה בעניין מסוים (ראו והשוו: בג"ץ 1512/03 פלוני נ' בית הדין הרבני האזורי[פורסם בנבו] (23.7.2003). בפרט אמורים הדברים בשעה שמדובר בהחלטה להפקיד את הטיפול בעניינה של העותרת וילדיה בידי עובדות סוציאליות מהבכירות ביותר במערך הרווחה. חזקה על המשיבות 3-4 כי הן פעלו, פועלות ותמשכנה לפעול, בהגינות, במקצועיות, על-יסוד שיקולים ענייניים, וכאשר טובתם של הנזקקים לשירותיהם, וטובתם של הילדים בפרט, ניצבת בראש מעייניהן".

46. מן הדין כי בקשה להחלפת פקה"ס באחרת תופנה לקבלת מענה אצל פקה"ס המחוזית בטרם תובא לפתחו של בית המשפט. אינני מקבלת את עמדתה של האם כי פנייתה הישירה לבית המשפט נבעה מתוך חשש שפקה"ס המחוזית, הגב' _____, נגועה בניגוד עניינים היות שהשתתפה בוועדת התסקירים בעניין הקטינה. אם נלך לגישתה של האם, הרי שגם אם תמונה פקידת סעד אחרת סביר להניח שהלך מחשבתה יושפע על-ידי הממונה עליה, הלא היא פקה"ס המחוזית, ותוך זמן קצר תהפוך גם זו בעיני האם למוקצית מחמת מיאוס. לא התעלמתי מכך שהן באשר לתפקודה של פקה"ס הקודמת, הגב' _____, נתמלאו בפיה של האם טענות כמלוא הרימון. אם כך, צודק האב בטענתו כי האם אינה יכולה להלין על זהותם של אנשי המקצוע אשר דנים הם בענייניה כל אימת שהמלצתם ו/או קביעתם יעוררו בקרבה אי נוחות ויגרמו לפניה להיפך לשולי קדרה.

47. הנה אפוא מסקנה ברורה היא כי בקשה להחלפת פקה"ס שלא הועלתה בפני פקה"ס המחוזית דינה להידחות מטעם זה בלבד. ברם, תוצאה זהה הייתה מתקבלת גם לנוכח העובדה שהטענות שהעלתה האם באמתחתה אינן מצמיחות עילה להחלפת פקה"ס. עיון בטענותיה של האם מלמד כי אין בהן כדי לקבוע שפקה"ס הגב' _____ עוינת את האם ו/או פועלת במגמתיות נגדה, ובוודאי שלא ניתן להטיל דופי בתפקודה המקצועי. למעט טענה אחת בדבר אי התייחסות של פקה"ס למקרה אלימות של האב לכאורה כלפי הקטינה, טענה שלא מצאתי בה כל ממש היות ולא אומתה או נתמכה ביסודות עובדתיים, הטענות האחרות הינן כלליות וערטילאיות שנשמכות על תחושותיה הסובייקטיביות בלבד של האם.

48. יודגש שוב כי תסקיר הנוקט עמדה כלשהי בסכסוך בין ההורים אינו הופך את ההמלצה ואת התסקיר כמגמתיים או מוטים לטובת מי מהם. ככול שההמלצה והתסקיר הונחו על יתדות מוצקים כגון טובת הקטין ומסוגלות ההורים והתנהגותם, הרי שעל האם היה להציג ראיות קונקרטיות המבססות את טענותיה בדבר תפקוד פגום ו/או מגמתי של פקה"ס. משלא עשתה זאת האם, ברי כי לא ניתן לקבוע כי תסקירה של פקה"ס לוקה במשוא פנים ו/או נפל פגם בהתנהלותה היורד לשורש העניין, ואפשר רק לשער שבקשתה של האם נולדה אל העולם משום שההמלצות בתסקיר אינן תואמות את רצונותיה.

49. יהא זה בבחינת חטא אם אחתום את הדיון על פעילותן של פקידות הסעד בענייני משמורת בלא שאתייחס באספקלריה רחבה לקשיים עמם מתמודדים בשנים האחרונות שירותי הרווחה ובכללם העובדים הסוציאליים. אלה האחרונים נאלצים לבצע מלאכתם בתנאים הרחוקים מלהיות אידאליים, כאשר ערך השליחות מהווה נר לרגליהם. פעילותם זו של העו"סים ראויה היא להכרת תודה ולברכה, על אף שלא ניתן לזהות שלמות בתפקודם מכורח נסיבות אובייקטיביות של עומס בלתי רגיל ולחץ מתמיד בעבודתם.

נושא המשמורת והשלכות חזקת הגיל הרך

50. כל טענותיה במצטבר של האם אינן יכולות להתקבל בשוויון נפש, שעה שלבה גס בהחלטות בית המשפט ועושה היא דין לעצמה. עליה לקשוט עצמה ורק אחר כך לקשוט אחרים. ועדת התסקירים אשר הורכבה ממיטב אנשי המקצוע קבעה באופן מפורש כי יש לאפשר לאב להיפגש עם הקטינה בהתאם למתווה המדורג שנקבע, קרי: בפגישה האחת, האם תודרך בידי פקה"ס כיצד להכין את הקטינה לקראת המפגשים עם האב; בפגישה נוספת בנוכחות פקה"ס האם תעביר מסרים חיוביים לקטינה לקראת המפגש עם האב. על-פי המתווה שאושר על ידי בית המשפט, בסמכות פקה"ס לקבוע האם ניתן לשוב למתכונת המפגשים שנקבעה זה מכבר ולפיה האב ייפגש עם בתו פעמיים בשבוע ובכל סוף שבוע שני. אכן, כדבריה המדויקים של חברתי כבי' השופטת מילר, "קשה להימלט מהתחושה כי עסקינן במבקשת (האם – א.א.א) שאינה מכירה במקומו של האב בחיי הקטינה, בזכויותיו וחובותיו כלפיו, בין השאר עפ"י [חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#), תשכ"ב-1962, ופועלת לטרפוד הקשר המיטיב בין האב לקטינה".

51. במצב בלתי נסבל זה שבו האם אינה מכבדת החלטות שיפוטיות ועושה מהן חוכא ואיטלולא, יש לנהוג עמה לפי בית שמאי ולכפות עליה הר כגיגית. פירוש הדבר כי אם האם לא תקיים אחר קביעות בית המשפט ותמשיך לפעול בניכור הורי כלפי האב, תישקל בכובד ראש נטילת המשמורת הבלעדית מידיה. זאת, חרף חזקת הגיל הרך ובכפוף לבדיקת מסוגלות הורית מצד האב. מסוגלות הורית משמעותה יכולתו של אדם להתעלות מעל עמדותיו ורגשותיו למען ילדו, והורה שאינו מאפשר את הקשר הטבעי שבין ילדו לבין ההורה האחר, כפי שעיינו חוזות בנידון דידן, הרי שבהתנהגות זו הוא מפגין הלכה למעשה העדר מסוגלות הורית באופן שפוגע בטובת הקטין.

52. שופטים בתוך עמם יושבים, ואינני יכולה להתעלם מהקולות הנשמעים במחוזותינו בעניין ביטול חזקת הגיל הרך (בחינה הנעשית באופן יסודי ומקיף על-ידי ועדת שניט שהמלצותיה טרם אומצו בחקיקה). מאידך, מודעת אנוכי היטב לגישתו של בית המשפט העליון הנוהג ליישם ככלל את חזקת הגיל הרך (ראו לאחרונה: [בע"מ 1858/14 פלוני נ' פלוני](#), פורסם בנבו, מיום 3.4.2014). ברם, ישנם טעמים כבדי משקל, כפי שנאמר בהליך הנזכר לעיל, שבהתקיימותם ניתן יהיה לסטות מחזקת הגיל הרך, כמשמעה [בסעיף 25](#) לחוק הכשרות והאפטרופסות, תשכ"ב-1962 (להלן: "החוק"). לצורך הדיון, אביא את לשון הסעיף:

"לא באו ההורים לידי הסכם כאמור בסעיף 24, או שבאו לידי הסכם אך ההסכם לא בוצע, רשאי בית המשפט לקבוע את העניינים האמורים בסעיף 24 כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת."

53. דעת מלומדים רבים הינה כי חזקת הגיל הרך אינה מוחלטת ובוודאי שאינה מהווה חזות הכול. בסוגיית משמורת נשקל כל מקרה על-פי נסיבותיו, ורק טובת הילד הספציפי אשר עניינו ניצב על המדוכה, עומדת בבסיס הכרעתו של בית המשפט (ראו: [בג"צ 5227/97 דויד נ' בית-הדן הרבני הגדול בירושלים, פ"ד נה \(1\) 453](#); וגם: [ע"א 493/85 פדידה נ' פדידה, פ"ד לט 584,578](#), שם נקבע כי חזקת הגיל הרך היא רק אחד השיקולים, ולא שיקול בלעדי, בנוגע לקביעת המשמורת). יסודות עיקרון-העל של טובת הילד מנויים [בסעיפים 15 ו-17](#) לחוק. ההכרעה צריכה להיות מושתתת על מכלול הראיות שהונחו בפני בית המשפט, לרבות חוות דעת מומחים ופקה"ס לענייני סדרי דין, התנהגות ההורים ומסוגלותם להציב את טובת הקטין מעל שיקוליהם האישיים.

54. פשיטא, כי צד אשר פועל בניכור הורי כלפי הצד האחר יש בכך כדי לפגוע במישרין בטובתו של הקטין, באופן כזה שאינו יכול להגשים את זכותו הטבעית לקשר רגשי ועמוק עם ההורה המנודה. תדע כל אם עבריה, העושה שימוש ציני ומבאיש בחזקת הגיל הרך, כי במידור האב או בהדרתו מחייו של הקטין היקיר לשניהם אין היא מענישה את האב ומעצימה את ניצחונה עליו, כי אם פוגעת מניה וביה בקטין; בצורך ההכרחי שלו לחוות דמות אבהית לשם התפתחותו בכל אספקט של החיים. התנהגות זו של האם עלולה לשמש כחרב פיפיות בבוא היום, עת יגדל

הילד ויהיה בעל מחשבות עצמאיות, או אז תהיינה בו הבינה והדעת להעלות בפני האם שאלות שאין לבטלן במחי יד בדבר פשר הרחקת האב מחייו כקטין. ואיכה תשיב האם כאשר יתחוויר לילדה-שלה שפעלה בדרך עקלקלה וללא לאות על מנת להפריד בינו לבין אביו מולידו?

55. שותפה נאמנה אנוכי לעמדתו של חברי כב' השופט יהורם שקד בכל הנוגע לדוקטרינת חזקת גיל הרך, כפי שמצאה ביטוי בתמ"ש 8309-06-11 ק.ש.נ' מ.ע.ב (פורסם בנבו, מיום 9.2.2012):

"כבר בפתח הדברים מבקש אני להודיע כי אין בדעתי ליתן כל חשיבות לחזקת הגיל הרך, אותה היטיב להביא ב"כ האם בסיכומיו. עם כל הכבוד, על בית המשפט לבחון אך ורק את טובתה של הילדה, ולא יעלה על הדעת כי בית המשפט ימסור משמורת לאם רק משום חזקת הגיל הרך. המציאות בה מתפקדת המשפחה הישראלית בשנות האלפיים אינה עולה עוד בקנה אחד עם המציאות, שבמסגרתה גובשה הדוקטרינה של חזקת הגיל הרך. המצב המשפטי המשתקף מסעיף 25 לחוק הכשרות והאפוטרופסות, הן בחזקת הגיל הרך ומעניק עדיפות לאם כמשמורת, אינו משקף עוד את התיאוריות החברתיות והפסיכולוגיות העכשוויות הנוגעות לענייני משמורת בסכסוכי גירושין, המבטאות נאמנה את צורכיהם וטובתם של הילדים החיים במציאות פלורליסטית שונה מאוד מן המציאות, שלאורה גובשה דוקטרינה זו".

הוסיף בטעם כב' השופט שקד בפס"ד לעיל:

"במשפט קטינים, מן המפורסמות שעקרון טובת הילד הינו העיקר ומפניו ייסוגו כל יתר העקרונות. קיים חשש מובנה כי אם וככל שבית המשפט יטה ליתן חשיבות כלשהי לחזקת הגיל הרך, עלול הדבר לפגוע בטובתו של הילד הספציפי. לא דיון עקרוני לנו או דיון שאמור להיות מושא למחקרים משפטיים ולא לנו לקבוע מסמרות בשאלת טובתם של כל הילדים, אלא דיון בשאלת משמורתו של הילד, קרי: דיון פרטני בשאלת משמורתו של הילד הספציפי שעניינו הובא לפתחו של בית המשפט. לפיכך, על בית המשפט לזנוח דעות קדומות והלכי רוח, שייתכן והיו מתאימים לשנים עברו, ולהתמקד בשאלה היחידה העומדת על הפרק – מהי טובתה של הקטינה דא עסקינן? האם, תהא זו טובתה להיות במשמורתה ובהשגחתה העיקרית של אמה או, שמא, אצל אביה או אולי טובתה היא להיות במשמורת משותפת אצל שני הוריה".

56. אם כן, נמצאנו עד כה למדים כי טובת הקטין, והיא בלבד, תעמוד בלב ההכרעה של בית המשפט בעניין משמורת, בעוד שחזקת הגיל הרך אינה בבחינת מלכות שמים. עוד השכלנו כי צד שפועל בניכור הורי, דוגמת האם שבנידון, עשוי הדבר להיות בעוכריו, שעה שבהתנהגותו

פוגע הוא בטובת הקטין. **בתמ"ש (ת"א) 87471/00 פלוני (קטין) נ' פלוני** (פורסם בנבו, מיום 8.1.2004), העניק כב' השופט גל גוטזגן, כתוארו אז, סקירה ענפה על חשיבות דמותו של האב בחיי ילדיו, בצירוף דוגמאות לשלל אירועים המתרחשים בעולמו של קטין, מילדותו ועד בגרותו. וכך נכתב שם:

"השפעת דמות האב על חיי-הקטין – משכילים אותנו אותם מחקרים – רבת משמעות היא. מדובר בהשפעה רחבה, שזרועותיה חובקות תחומים שונים ומגוונים, מתמתחות ומגיעות מרגע הולדתו של הצאצא עד קצה חייו ואפילו נוגעות בעתיד ילדיו, יוצאי חלציו שטרם באו לעולם. המחקרים בהם מדובר ובהם עוד נדון הרבו לבחון את ההשפעה שיש לדמות האב על חיי הזכרים במשפחה דווקא".

בהמשך מביא כב' השופט גוטזגן מחקר שבחן התפתחותם של ילדים בזמן שהורה אחד נעדר תכופות מחייהם:

"פארל בחן, בין-היתר, את הנושא של ילדים שגדלו בעקבות גירושי הוריהם רק עם הורה אחד, ואת ההשפעה שהייתה לעובדה זו ולטיב הקשר עם ההורה הלא-משמורן (האב) על הילדים. לטענתו, ככל שהאב מעורב יותר בחיי הקטין, כך הילד נפתח בקלות רבה יותר לסביבה, יוצר קשרי-אמון ומכניס אנשים חדשים לחייו. לעומת זאת ילדים אשר אין דמות אב בחייהם עשויים לפתח סימפטומים שונים המעידים על קשיים נפשיים, כגמגום, הרטבה, סיוטי לילה, עוינות-יתר כלפי מבוגרים ועוד. מדובר בבעיות פסיכולוגיות שלובשות ופושטות צורות שונות ומשונות, אבל בסיסן אחד".

בסיכומו של דבר, הוצגה מסקנה ברורה כדלקמן:

"עולה מהמפורט לעיל כי קיומה או אי-קיומה של דמות אב בחיי-הקטין, מיום היוולדו, עשוי להוות עבור הקטין 'קרש-קפיצה' לחיים עצמם, מיום לידתו ועד היותו הוא בעצמו הורה. קיומה של דמות האב עשוי להוות תומך ומגן, בדייק כשם שאי-קיומה עלול להוביל את הקטין אל פי תהום ופחת".

57. על הקשר הבל-ינותק בין אב לבין קטין, עמד גם כב' השופט חיים פורת **בע"מ 1125/99 ד.ל.נ' כ.ז.** (פורסם בנבו, מיום 28.5.2000):

"חשיבות הקשר של הילד עם שני הוריו גובר, במיוחד עת מדובר בילד רך בשנים. ילדים רכים מאבדים רגשות כלפי אנשים שאינם רואים בתדירות ותכיפות ומפתחים כלפיהם תחושת זרות וניכור. הדבר נובע מן הקושי בתפיסת הזמן של הילד. הוא אינו מבין את המשמעות של משך העדרות ההורה השני. בגיל רך יש חשיבות רבה לשמירת הקשר ההדוק עם האם והאב כאחד. הגישה הרווחת כיום, מכירה אף במרכזיות האב ובחשיבותו בחיי הילדים בגיל הרך. בעבר תפיסת העולם השכיחה של האב במערכת החברתית משפטית ואף בקרב בני המשפחה עצמם הייתה של אב מפרנס ולא של הורה העוסק בגידול הילדים הרכים. לעומתו, הובלטה חשיבותה המרכזית והבלעדית של האם. דפוס זה אינו בלעדי עוד. שינויים חברתיים ואידיאולוגיים הבלטו עד כמה הוזנח מקום האב בניתוח ההליכים העוברים על המשפחה, ועד כמה מכירים כיום במרכזיות האב וחשיבותו לילד במיוחד בגיל הרך".

58. יאים אף דבריה של כב' השופטת סביונה רוטלוי [בע"מ 1034/01 פלוני נ' אלמוני](#) (לא פורסם) [פורסם בנבו] :

"כבר הודגש ע"י הרכב ביהמ"ש המחוזי בת"א, שבו נטלתי חלק, לא אחת, כי הזכות של ילדים לקשר עם שני ההורים הינה זכות בסיסית של קטינים המודגשת גם באמנה בדבר זכויות הילד... ואוסיף על כך כי במקביל לזכות זו של ילדים, מוטלת אחריות על ההורים לקיומו של קשר זה עם ההורה האחר, שכן אי קיום הקשר לא רק שפוגע הוא בעקרון טובת הילד, שהוא העיקרון השולט בכל החלטה הקשורה בקטינים. היטיב לבטא זאת מ"מ הנשיא השופט ש.ז. חשין, כאשר עוד קרוב ל-50 שנה, אמר את הדברים הקולעים הבאים: 'טובת הילד כוללת גם חינוך טוב, הכשרת הלב לנימוסים נאים, לדרך ארץ בפני אנשים קרובים ורחוקים, ובייחוד לכיבוד אם ואב. ההורים חייבים להיות אנשי המעלה בעיני הילד ויהיו אשר יהיו היחסים ההדדיים בינם לבין עצמם. כן ההכרח לנטוע בלב הילד רגשי אהבה והערצה לאב ולאם לא רק משום שמגיע להם הדבר בזכות היותם הורים, כי אם גם, ואולי בייחוד, משום שטיפוח רגשות אלה מרגיל את הילד לאחר זמן לקשור קשרי ידידות עם זרים ועם החברה כולה. הקשר הראשוני נוצר עם האנשים הקרובים ביותר לילד ומתפשט על האחרים. נטיעת רגשי שנאה בלב הילד לאב או לאם פירושה השרשת איבה לאדם מן החברה. פעל כזה מזיק לילד ולכל תהליכי התפתחותו הרוחנית, ועשוי להתנקם ברבות הימים בסביבתו הקרובה והרחוקה כאחד'" [\(ע"א 319/54; המ 106/56, ד.ג.נ' ה.ג. וערעורים שכנגד, פ"ד יא \(1\) 261\)](#).

59. חשיבות-העל בדבר מעורבות שני ההורים בחייו של הקטין מעוגנת באמנה בדבר זכויות הילד

1989 (כתבי אמנה 1038 כרך 31 עמ' 221; להלן: "האמנה"). האמנה, שהינה המסמך הבינלאומי המקיף והחשוב ביותר בתחום זכויות הילדים, ואשר מדינת ישראל חתומה עליה, קובעת [בסעיפים 9-7](#) את זכותו של הילד להכיר את הוריו, להיות מטופל על ידם, לשמור על זהותו, על קשרי משפחתו ולהיות בקשר עם שתי הדמויות ההוריות שלו.

60. אחת ההמלצות של דוח ועדת שניט הינה להחיל חלוקת אחריות הורית והסדרי הורות לשני ההורים ולהעביר מן העולם את המונח "משמורת". בדרך זו, שני ההורים יישאו באחריות כלפי ילדיהם וידאגו במשותף למימוש זכויותיהם. תחת הכותרת "הפרת הורות או הסדר הורות", מעניק הדוח מספר אפשרויות בנוגע לאכיפת הסדר הורות על הורה:

(א) הפר הורה הסכם הורות או הסדר הורות רשאי ההורה האחר או הילד לבקש מבית המשפט להורות על אמצעי האכיפה הבאים נגד ההורה המפר:

- (1) הפניה ליחידת הסיוע שליד בית המשפט, לשם גיבוש דרכים למימוש הסכם ההורות או הסדר ההורות;
- (2) מינוי צד שלישי למתאם הורות, אשר ילווה את ההורים במימוש הסכם ההורות או הסדר ההורות;
- (3) חיוב הורה שהפר באופן חוזר ונשנה את הסכם ההורות או הסדר ההורות, לתת התחייבות שישתתף בהדרכה וטיפול מקצועי מגורם שייקבע על ידי בית המשפט, ולשאת בהוצאות הכרוכות בכך;
- (4) חיוב ההורה המפר בתשלום פיצויים לילד או להורה האחר, לרבות פיצויים בשל נזק שנגרם למי מהם;
- (5) שינוי ההסדרים שנקבעו בהסכם ההורות או בהסדר ההורות.

(ב) סעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מסמכותו של בית המשפט לתת צו אכיפה לפי [פקודת ביזון בית המשפט](#).

61. מסקנות הדוח כבר מוצאות מקום נכבד בפסקי דין שונים בענייני משפחה. כך למשל, [בתמ"ש 29024/06 ט.ל.נ' א.ל](#) (פורסם בנבו, מיום 23.2.2012) יישמה כב' השופטת חני שירה את מסקנות הדוח בקובעה כי משמורת הילדים תהיה בידי האב, כשבהמשך פסקה על קיום אחריות הורית. וכך כתבה בפסק הדין:

"המלצות ועדת שניט טרם הפכו לחוק מחייב והינן כאמור בגדר המלצות, אך לאמור בהן ראוי כי יינתן משקל רב. לטעמי, ההגדרה המשפטית של 'משמורת' או חזקה, איננה משמעותית לא בכלל ולא כאן. ולא רק שאיננה משמעותית אלא שהיא מהווה בשל הנפח הלא נכון שניתן לה בציבור, לעתים גם בפסיקה, בסיס למאבקי כוח וכבוד בין ההורים. החשיבות שביחסי הורים-ילדים איננה בהגדרה אלא בתוכן ובמימוש. הזמן בו שוהים הילדים עם כל אחד מההורים הוא

משמעותי, מעורבותם של ההורים בחיי הילדים, נטילת אחריות, אחריות יום יומית אישית, כלכלית, והמקום הנותן להורה האחר ולמשפחה המורחבת – היא העיקר. משכך, ולמרות שבהחלטה הזמנית נקטתי במונח של העברת משמורת זמנית, מהאם שהייתה ההורה המשמורן עד אותה החלטה, לאב, בבואי היום, לתת הכרעה סופית במסגרת פסק הדין, בנסיבות תיק זה לא אעשה עוד שימוש במונחים אלה. מצאתי לנכון לצאת מההגדרות המעצימות הורה אחד ומדירות את האחר ולהביא לחלוקת האחריות ההורית בין ההורים, בתקווה להביא לסיום המאבק".

62. אחריות הורית, כך ששני ההורים יישאו בפועל בחלקים שווים בנטל גידול ילדיהם ובלא שיתנצחו על הגדרה משפטית שתטיב עם מי מהם, נושאת תחת כנפיה בשורה מבורכת, אשר יש בה לשנות סדרי עולם בנושא הכאוב והקרוי "משמורת ילדים". למרבה הצער, בנידון דין הדרך אל המנוחה והנחלה עוד ארוכה ומייגעת היא. על מנת להגיע אל המקום שבו ניתן יהיה להחיל אחריות הורית, יש לקרוש קודם את הדם הרע הזורם בין האם לאב. דבר זה לא יקרה אלמלא שני הצדדים, בעיקר אמורים הדברים לגבי האם, יניחו את עברם מאחוריהם, ישליכו את כלי המלחמה העקובים, יטהרו עצמם ממילות השטנה, ויתבוננו בצורה נכוחה ומפוכחת אל פני העתיד. והעתיד אין הוא צופה להם מכנה משותף פרט לגידול בתם היקרה והאהובה; גידול בנחת ובאהבה ולא במשטמה, בכיבוד הדדי ולא בקרבות אימתניים.

טענת המסוכנות והדרישה למפגשים במרכז הקשר

63. בתבונה תנהג האם אם תחדל, אחת ולתמיד, מהאובססיה בדבר מסוכנותו של האב ומהשלכת שיקוצים בעורפו, ותאפשר את אורח חייהם התקין של כל אחד מהם, איש-איש בצל קורתו, זאת בשעה שלא תיפגע כהוא זה זכותם לקחת חלק בחייה של הקטינה. בית המשפט לא יסבול עוד הפרות בוטות מצד האם בכל הנוגע לזכותו הנעלה של האב להיפגש עם בתו בתנאים שנקבעו על-ידי ועדת התסקירים ואומצו על ידי המותבים הקודמים, שאחרת ייקוב הדין את ההר והאם תישא בכל השלכות של התנהגותה.

64. משעה שוועדת התסקירים הגיעה לכלל מסקנה שאין האב עונה על הגדרת מסוכנות המאיימת על שלום הקטינה, לא מצאתי לשקול את בקשתה של האם לאפשר את המשך המפגשים בין האב לבין הקטינה במרכז הקשר. בפסיקה נקבע כי הסתייעות בפיקוח במרכז הקשר תיעשה בזהירות רבה ורק כאשר הדבר הוא הכרחי לטובת הקטין. ראו לדוגמה [תמ"ש 2132/07 ע.ב.נ' י.ח \(פורסם בנבו, מיום 5.11.2010\)](#), שם נאמר בזו הלשון:

"ברור שהשימוש במרכז הקשר צריך להיעשות רק כשהדבר הכרחי כדי להגן על

הילד מפני כל דבר העלול לפגוע בו, ובכלל זה התנהגות או דיבורים שאינם מתאימים בנסיבות העניין".

65. כאמור, נוכח התסקירים וחוות הדעת המפורטות שהוגשו על-ידי ועדת התסקירים, ואשר מהם עולה תמימות דעים כי האב אינו מסוכן ואינו מעלה כלל בדעתו להרע לבתו-יחידתו, אין להציב בפניו מכשול בדמות מפגשים במרכז הקשר, אלא ראוי הוא ליהנות במחיצת הקטינה בסביבת מחייתו הטבעית, בדומה לכל אדם אחר. זכות זו הינה זכות חוקתית המעוגנת ב**חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**. לצורך השלמה והסרת הספק באשר למסוכנות האב, אביא דברים שנכתבו בתסקיר מיום 4.12.2013 מאת פקידת הסעד, הגב' _____, דברים שלטעמי מדברים בעד עצמם:

"אנו חוזרים שוב על עמדתנו המקצועית שפורטה במספר תסקירים קודמים, שהאב נבדק על-ידי מספר גורמי מקצוע ונמצא כלא מסוכן לבת, ואין כל עילה שהסדרי הראייה יתקיימו בפיקוח במרכז הקשר. בנוסף, גורמי האבחון התרשמו כי לאב מיומנויות הוריות מותאמות לגילה של הילדה. האם חדורת אמונה לפיה האב מסוכן ופוגע בבת, ומתעלמת שוב ושוב מהערכות אנשי המקצוע אשר הובאו בפניה ופוסלת אותן".

ובתסקיר נוסף מיום 16.12.2013 נכתב כך:

"למרות הבדיקות הרבות וההתרשמות של אנשי המקצוע השונים כי האב איננו מסוכן לבת, האם ממשיכה להחזיק בעמדתה הנוקשה, הסגורה והבלתי מתפשרת לפיה האב מסוכן לילדה. האם איננה מסוגלת להרחיב את נקודת מבטה ולראות תמונה שונה של המציאות מזו המחזיקה בה, ומבקשת הסדרי ראייה מוגנים בפיקוח מרכז הקשר".

66. הנה כי כן, עיינו הרואות כי טענות האם לא כזעקתה. במצב כזה שהקריאות "זאב זאב" נשמעות בעלמא, לא יעלה כדבר שהאב ייפגש עם בתו באכסניה שהפרטיות אינה שורה בה, בסביבה לחוצה שעניינים בוחנות עוקבות אחר כל שעל, כל אמירה וכל תנועה שלו, ואין הוא יכול להתנהג בנינוחות ובטבעיות. וכל זאת על שום מה? על שום שהאם טוענת בריטואל קבוע, ממניעים שלא לנו להבינם, כי האב כמוהו כדמות דמונית הזוממת לשלוח יד בנפשה של הקטינה. ובכן, קצה השעה מהעלאת טענות למכביר שכל מטרתן ותכליתן אחת היא: סיכול הקשר בין האב לבתו.

ליווי והכנה לקטינה לקראת הסדרי הראייה

67. מהטעם שפורט לעיל, אינני נענית לבקשת האם להורות על ליווי והכנה לקטינה לקראת חידוש הסדרי הראייה. מכל האמור ובנסיבות הקיימות, לא ניתן לטעות כי האם פועלת בשני קולות,

לאמור כי פיה ולבה אינם שווים, והכול מתוך ניסיון מגונה להאריך את ההליכים ולדחות את רוע הגזרה מבחינתה. ככול שהדבר תלוי באם, יהיו אשר יהיו החללים שיפלו בדרך, יידרשו כמה שיידרשו ההליכים, לרבות הגשת בקשות במלוא הקיטור – כל האמצעים כשרים ואין היא בוחלת בדבר לשם הגשמת מטרתה.

68. אילו הפנות הייתה זועקת מגרונה של האם בדבר כוונותיה לאפשר קשר אוהב בין האב לקטינה, והייתה מוכיחה זאת הלכה למעשה – קרי, מצייתת לקביעות בית המשפט ופועלת בהתאם למתווה של ועדת התסקירים – או אז הייתי שוקלת להיענות לבקשתה בדבר חיוב האב בליווי ובהכנה לקראת המפגשים עם הקטינה. דא עקא, התנהלותה של האם אינה ראויה לאות הערכה ואו להענקת מחוות כלשהן, בוודאי לא כאשר בית משפט זה בא לקראת האם בעבר פעמים רבות, וזו סירבה ללכת בדרך הישר ופעם אחר פעם הפרה החלטות שיפוטיות.

69. בהניחי את טובת הקטינה על הכף, וטובתה בלבד, נראה לי נכון כי בנסיבות העניין יש לחייב את הצדדים, האם והאב גם יחד, בהשתתפות בהדרכה הורית. יובהר מיד כי אין בהדרכה זו כדי להוות תנאי מקדים לקיום הסדרי הראייה שנקבעו בהתבסס על המתווה של ועדת התסקירים. הצדדים ישתתפו בהדרכה הורית במקביל לקיום מלא של הסדרי הראייה שנקבעו, ולא במקום החלתם, מתוך תקווה שבלב שההדרכה החיונית תעניק בידי שניהם כלים נכונים להתמודד עם קשייהם וחסמיהם, ואף יוכלו להתגבר על יצריהם האישיים. בדרך זו, כך אני מאמינה, קיימים סיכויים טובים שהצדדים יהפכו הורים טובים ובוגרים יותר, אשר כל מעייניהם יהיו נתונים לטובת הקטינה.

70. מלאכת ההורות אין קלה היא כלל ועיקר. רבים הם שנולדו לתוכה באין הכנה, בחוסר ידע ומסוגלות בסיסית ובנסיבות לא שגרתיות. יש אשר השכילו כדרך הטבע ללמוד את משמעות ההורות על שלל היבטיה ונהיו הורים לעילא ולעילא, ויש אשר ההורות נחתה עליהם כרעם ביום בהיר והייתה מעל ליכולתם. אלה ואלה אינם שונים במובן הזה שבו הם ראויים לממש את זכותם להוליד את צאצאיהם ולהתהדר בתואר ההורות הנשגב. אלא מאי, שאיפה טבעית זו מעצם קיומו של האדם, אין אמורה היא לבוא על חשבון טובת יוצא חלציו. רוצה לומר: הבה נביא ילדינו לעולם ואלה כבר יגדלו מטבע הבריאה ומכוח האינרציה. לא באל"ף רבתי! הורים, בדיוק כמו ילדים, זקוקים להכוונה, להדרכה וללמידה, שהרי בכל הורה מתרוצץ ילד תמים בתוכו.

71. בעולם אוטופי, בית ספר להורות, בדומה לבתי ספר מקצועיים בשלל תחומים, היה פותר בעיות ומחלוקות רבות המתעוררות מדי יום ביומו בענייני המשפחה, ובשעריו של בית המשפט היו נכנסים פחות ופחות סכסוכים. ברם, במציאות הקיימת, החיים היומיומיים הם לא בהכרח בית הספר הטוב ביותר. הדרכה הורית, שאליה מגיעים שני הורים בלב פתוח ובנפש חפצה, עשויה לשנות את תפישת עולמם; להאיר נקודות חשוכות, לחדד תובנות, ללמוד על עצמם לא פחות מאשר על ילדיהם, ולשפר לאין ערוך את יכולתם ההורית. טוב ינהגו האם והאב בנידון דידן אם יראו בהדרכה ההורית פתח לשינוי, פתח שאותו ירחיבו בעתיד ויסלול את דרכם אל משפחת ההורים המהווים דוגמה ומופת. אין חולק כי אז הנשכרת הגדולה ביותר תהיה בתם האהובה של הצדדים.

אכיפת הסדרי הראייה; האם כמפרת החלטות סדרתית

72. כמפורט לעיל, האם מפרה באופן חוזר ונשנה החלטות של בית המשפט, במה שמתפרש כדפוס פעולה מגונה. לא זו בלבד שהאם לא נזהרת בכבודו של בית המשפט, היא נוהגת כמי שמערכת אכיפת החוק אינה חלה לגביה. אף בדיון שנערך ביום 27.4.2014 התבצרה האם בעמדתה כי על האב לפגוש את הקטינה במרכז קשר, בטרם תתרצה לאפשר לו לפגוש את בתו בצורה חופשית ונטולת פיקוח. מדברי האם התקבל הרושם כי אין היא ששה לקבל עליה את עול הדין ולאפשר לאב להיפגש עם הקטינה בהתאם להסדרי הראייה שנקבעו זה מכבר.

73. החלטה ו/או פסק דין שניתנים על-ידי בית המשפט יכולים לצאת מן הכוח אל הפועל בכמה דרכים. הנחת המוצא היא כי בעל דין שקיבל פסק דין לטובתו יכול להוציאו אל הפועל באמצעות לשכת ההוצל"פ מכוח [חוק ההוצאה לפועל](#), התשכ"ז-1967. יאים לעניין זה דבריו של כב' הנשיא אהרן ברק, כתוארו אז, שהוזכרו ב**בג"ץ 1901/94 לנדאו נ' עיריית ירושלים, פ"ד מח(4) 404, 414 (1994)**:

"יהיו האמצעים אשר בית המשפט מפעיל בפסק דינו אשר יהיו, אין לו אמצעים לקיום פיקוח ובקרה נמשכים ויעילים על המתרחש מחוץ לכתלי בית המשפט... אין גם לשכוח כי הוצאתם של פסקי דין לפועל אינה עניין לשופט. כוח ההוצאה לפועל נתון לרשות המבצעת... תפקידו מסתיים עם ההכרעה בסכסוך".

74. בידי בית המשפט ניתנו סמכויות אכיפה נוספות, ובהן הטלת סנקציות כספיות מכוח ביזיון בית המשפט. הלכה פסוקה היא כי ההליכים על-פי פקודת ביזיון בית המשפט נושאים בעיקרם אופי אכיפתי – אזרחי ולא עונשי-פלילי, והם מיועדים לסייע לבעל הדין אשר לטובתו ניתן צו בית המשפט להשיג את קיום הסעד שקיבל. לפיכך, מקובל לומר כי [סעיף 6](#) לפקודת ביזיון בית משפט "צופה פני עתיד" (ראו: [ע"פ 5177/03 שמואל מור נ' דר-משק פרחים "דן"](#) (פורסם בנבו, מיום 4.4.2004).

75. בשני נושאים בדיני המשפחה העניק המחוקק סמכויות מיוחדות דווקא לבית המשפט, ולא ללשכת ההוצל"פ – הליכי איזון משאבים בין בני זוג; הליכי ביצוע בעניין משמורת והסדרי הראייה, וזאת מפאת חשיבות ורגישות העניין (ראו: [סעיף 7 לחוק בית המשפט לענייני משפחה](#), התשנ"ה-1995). אין חולק, כי על מנת לשמור על כבודה של מערכת המשפט וליצור אפקטיביות בהחלטות השיפוטיות, נדרשת אכיפה יעילה ובלתי מתפשרת. חשיבות כפולה ומכופלת קיימת באכיפה של הסדרי הראייה בהיותם מקדמים את טובתו של הקטין.

76. במרוצת השנים הלכו והשתרשו הפרות הסדרי ראייה במחוזותינו עד הפיכתן לרעה חולה של ממש. משכך, נדרשה הפסיקה להרחיב את אמצעי האכיפה ולנקוט יד קשה נגד ההורה הפועל

בניכור הורי ומביא לניתוק הקשר בין ההורה האחר לבין הקטין. בית המשפט אינו מהסס להטיל סנקציות כספיות כבדות על ההורה המפר את הסדרי הראייה [ראו: [בש"א \(ת"א\) 11610/02 מ' א' ב' נ' ע' א' \(פורסם בנבו, מיום 22.12.2002\)](#); וכן: תמ"ש (קריות) 1090-02-09 **פלוגי נ' פלוגי**, (פורסם בנבו, מיום 14.11.2010)].

77. הגדיל לעשות בית המשפט ב**תמ"ש (חי') 29790/03 פלוגי נ' פלוגי** (פורסם בנבו, מיום 19.10.2010), שם נאמר כי משעה שהקנסות שהוטלו על האב לא גרמו לשינוי עמדתו בעניין יצירת הקשר בין הקטינה לבין הסבתא, הרי שאין מנוס מהפעלת סנקציית המאסר נגד האב. כב' השופטת שושנה ברגר קבעה כי בגין כל מפגש שלא יתקיים בין הקטינה לבין הסבתא – ייאסר האב למשך 24 שעות. צא ולמד, כי אם בעניין הפרת הסדרי ראייה כלפי סבים וסבתות נתונה בידיו של בית המשפט הסמכות להטיל סנקציית מאסר, על אחת כמה וכמה אפשרי הדבר כאשר עסקין בזכותו הטבעית של אחד ההורים לממש את הסדרי הראייה.

78. באשר לרובד האחרון, אומר כי אני רואה את המציאות עין בעין עם כב' השופט ניצן סילמן (תמ"ש 3589-02-11 **פלוגי נ' פלוגי** (פורסם בנבו, מיום 20.12.2011), כי המקור הנורמטיבי להפעיל הסנקציה נגד ההורה המפר הסדרי הראייה במקרה כגון דא אינו פקודת ביזיון בית המשפט, אלא הסמכות הנרחבת הנתונה לבית המשפט מכוח הוראות חוק הכשרות, לרבות [סעיף 68](#) לחוק. בהקשר לכך, האיר השופט סילמן בדברי טעם:

"מקור זה מאפשר הטלת חיוב, אף ישיר, ביחסים בין ההורים (שלא מול אוצר המדינה), והינו תחת 'מעטפת' של גורמי טיפול; ההליך נותר בדלת אמות דיני המשפחה, ולא במסגרת הליך פלילי או קוואזי פלילי, וכך גם השיקולים הראויים לו. לא עוד 'בהירות הפסק' או דרכי ההמצאה, אלא טובת הקטינה".

79. במקרה דנן, נוכחנו עד כה בצלילות הדעת כי האם אינה מוכנה לקבל עמדתו של איש מלבד עמדתה-שלה, ונוהגת בקטינה משל הייתה חפץ בבעלותה הבלעדית שאין להעבירו לאיש. כל הניסיונות להניא את האם מלנהוג במרדנות ובעיקשות ולאפשר קיומם התקין של הסדרי הראייה בין האב לקטינה, נפלו על אוזניים ערלות, בבחינת דבר אל העצים והאבנים. האם לא שעתה להתראות החוזרות ונשנות של בית המשפט, נותרה קשת-עורף כשהייתה, ואפסו הסיכויים להפיס את דעתה בדרכים נאותות. אשר על כן, אין מנוס אלא להביא לאכיפת הסדרי הראייה באמצעות הטלת סנקציה כספית כבדה על האם, בהתאם למדרג שנקבע על-ידי השופט שילה ובהמשך על-ידי השופטת אופק.

סוף דבר

80. מכל המקובץ לעיל ונוכח כל אשר הובא לפניי, אני קובעת כדלקמן:

א. בתיאום פקה"ס, האם תאפשר חידוש מידי וללא דיחוי של הקשר בין האב לקטינה, וזאת בהתאם למתווה שנקבע על-ידי ועדת התסקירים. האב יגוש את הקטינה פעמיים בשבוע, בימים שני ורביעי, וכן בכל סוף שבוע שני. ככל שיעלה הצורך בשינוי הסדרי הראייה, אני מסמיכה את פקה"ס _____ לסייע בידי הצדדים, מכוח סמכותי לפי [סעיפים 19 ו-68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#), תשכ"ו-1962. הסמכתה של פקה"ס תעמוד בתוקפה שנתיים מהיום.

ב. הסדרי הראייה יתקיימו בין האב לקטינה באופן כזה שיאסוף אותה מגן הילדים בתום פעילות הגן בשעה 13:30 וישיבה לבית האם עד השעה 19:30. היה והקטינה תעדר מסיבה כלשהי מגן הילדים, יאסוף אותה האב מבית האם. מעבר לכך, האב יאסוף את הקטינה בכל סוף שבוע שני, מיום שישי בתום פעילותה בגן בשעה 11:45 וישיבה לבית האם עד שעה לאחר צאת השבת. ביחס לחלוקת הסדרי הראייה בחגים: הקטינה תשהה אצל ההורים בחלוקה שווה. הווה אומר, כי אם בחג מסוים שהתה הקטינה אצל האם, בחג שלאחר מכן תהיה במחיצת האב, וזאת בהתאם למתווה של הסדרי הראייה.

ג. אני מחייבת את שני ההורים ליטול חלק בהדרכה הורית ולשתף פעולה בכל דבר ועניין הנוגע לקבלת החלטות על אודות חייה של הקטינה. לצורך כך, הנני ממנה את _____ מרחוב _____, טל' _____ . הגב' _____ תסייע לצדדים לרכוש כלים נכונים לגידול הקטינה, והצדדים יישאו בשכר טרחתה שווה בשווה.

ד. האם תישא בחיוב של 500 ₪ בגין כל אחת מהפעמים שבהן סיכלה ו/או מנעה בשלושת החודשים האחרונים מפגשים בין האב לקטינה בהתאם לקביעות בית המשפט, החל מיום _____, הוא מועד ההחלטה של השופטת אופק, ועד מועד הדיון שנערך ביום _____ . סך הכול, תשלם האם לאב סכום של 19,000 ₪ בגין 38 מפגשים במצטבר שאותם סיכלה ו/או מנעה, לפי חישוב של שני מפגשים בשבוע ושני מפגשים רצופים בכל סוף שבוע שני. האב יגבה את הכספים ויפקידם בקופת חיסכון ע"ש הקטינה.

ה. כאמור, הואיל והאם אינה ממלאה אחר הוראות בית המשפט ומפרה אותן חדשות לבקרים, אני סבורה שיש להחמיר עמה ולהגדיל את שיעור הסנקציה הכספית נגדה. פירוש הדבר, כי ככול שהאם תמנע ו/או תטרפד ממועד זה ואילך מפגשים בין האב לקטינה, היא תחויב בסכום של 850 ₪ בגין כל מפגש שתמנע בין האב לקטינה, ובשים לב שלא יימצא בידה מסמך רפואי ערוך כדין וחתום בידי רופא על אודות בעיה בריאותית של הקטינה המצדיקה את טרפוד המפגש.

ו. היה והסנקציות הכספיות לא יועילו והאם תמשיך לפעול בניכור הורי, יוכל האב לאכוף את הסדרי הראייה באמצעות גורמי המשטרה, באופן כזה שלא יפגע בקטינה. כמו כן, היה והאם לא תסור מדרכה השלילית, קרי תמשיך לפגוע בטובת הקטינה על-ידי הרחקת האב מחייה, לא יהיה מנוס מלשקול בכובד ראש נטילת המשמורת הבלעדית של האם על הקטינה, וזאת בכפוף לבדיקת

מסוגלות הורית של האב.

81. האם תשלם לאב הוצאות משפט בסך 10,000 ₪. סך זה ישולם בתוך 30 יום, שאם לא כן יישא הפרשי ריבית והצמדה כדין החל מיום מתן פסק הדין ועד יום התשלום המלא בפועל.

82. המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים וכן לשירותי הרווחה ב_____ ולפקה"ס הגב' _____.

83. ניתן לפרסום ללא שמות הצדדים ופרטים מזהים.

84. תואיל המזכירות לסגור התיקים הבאים _____.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

איריס ארבל אסל 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה